

Tarannà i poca cosa més

El Govern del socialista José Luis Rodríguez Zapatero s'ha anat consolidant a marxes forçades durant el seu primer any de mandat. Arribà oferint tarannà i ha complert, perquè els fets i les realitats palpables han arribat amb comptagotes. Aquesta situació comença a inquietar el PSC i a desesperar els seus aliats a Madrid, ERC i IU-ICV.

En la seva sessió d'investidura, on va rebre els vots d'ERC, Esquerra Verda (IU-ICV), Coalició Canària, BNG i Chunta Aragonesista, a més dels del PSOE, Zapatero va dissenyar un programa entre les reformes i la deconstrucció de l'obra de José María Aznar. Tal com dèiem fa un any a EL TEMPS (vegeu el núm. 1.036), era un autèntic full de ruta que, des del punt de vista de les formacions catalanes, oferia com a projectes estrella fer feina pel català i possibilitar reformes estatutàries ambicioses. Un any després, què en queda? Què s'ha complert?

Llengua. Zapatero es va comprometre a fer "el màxim" perquè el català fos oficial a la UE amb el seu reconeixement i la seva inclusió al text constitucional europeu. El cap de l'executiu espanyol ja va avisar que potser s'arribava tard a la petició d'ERC, però les gestions del Govern estatal han estat un fracàs. Més enllà de si han estat realitzades amb prou energia, i un cop descartada la via constitucional, el Govern va acabar optant per incloure la llengua catalana al reglament lingüístic. I ho va fer presentant un memoràndum i uns textos traduïts de la Constitució també en llengua valenciana, fet que va crear una agra polèmica amb les formacions catalanes i va obrir de nou la caixa dels trons del blaverisme, monopolitzat en el seu vessant més radical per una Coalició Valenciana que Zapatero pot haver engreixat gratuïtament. En tot cas, el tema encara està per resoldre i és tota una incògnita malgrat gestos encomiables com reivindicar la llengua catalana –i obviar la valenciana– en un terreny de joc tan poc propici per aquests assumptes com l'Assemblea francesa.

Reconeixement internacional a banda, també s'han aprovat durant aquest any, sobretot a instàncies d'ERC, mesures de foment del plurilingüisme i de protecció de la llengua en tots els àmbits, de les escoles d'idiomes al museístic. Un cop ratificades per les Corts espanyoles, caldrà observar el compliment d'aquestes propostes, de la mateixa manera que caldrà veure com es concreta la partida de deu milions d'euros per al català que els republicans van negociar en els primers pressupostos generals de l'estat de l'era Zapatero. Els de Puigcerdós també estan pendents de saber com i quan es podrà usar el català al Congrés, petició que no és ben acollida ni pel PSOE ni pel PP.

Estatut. No s'hauria de considerar un èxit, però ho és després de vuit anys de govern del PP. El Govern estatal no ha envaït competències dels governs autonòmics, fins i tot s'ha tornat a anteriors punts de partida en casos com la nova llei d'educació que es tramita i que deixa enrere les invasions competencials de la llei de qualitat de Pilar del Castillo. El Govern del PSOE ha retirat bona part dels recursos al Tribunal Constitucional contra lleis del Parlament de Catalunya, però n'ha mantingut d'emblemàtics, com ara el de la llei catalana de l'esport, que permetria oficialitzar les seleccions nacionals.

Es manté intacte el compromís d'aprovar l'Estatut que vingui del Parlament català, si és que arriba algun dia a la Carrera de San Jerónimo. Enmig del tsunami polític que a cavall del 2004 i el 2005 va provocar el pla Ibarretxe, Zapatero va sondejar la creació d'una comissió bilateral amb el PP per tutelar els processos de reformes i pactar-los. Les diferències entre els dos partits i la pres-

sió dels socis del Govern va fer que la idea quedés abandonada. No s'ha avançat en la transferència de noves competències, tot i que CiU i ERC ho han intentat. El Govern espanyol s'ha escudat en la propera reforma estatutària per resoldre "de cop" els assumptes competencials.

Finançament autònic. L'altra gran prioritat catalana s'ha aconseguit posar damunt la taula. Durant el 2006 es negociarà de veres, però ja se n'ha parlat i se'n parla des de l'inici de la legislatura. Els partits catalans, també el PSC, han desplegat una ofensiva perquè es facin públiques les balances fiscals. En el si del Govern espanyol ha quallat la idea que caldrà fer-les públiques, però, com deia un ministre, "quan vulguem i amb els criteris que vulguem". Els partits catalans són conscients que negociar un nou finançament sense aquestes dades els deixaria, un cop més, "venuts" davant Madrid. Paradoxalment, el principal escull no és en aquest cas el PP i els seus vuit governs autònoms. Ho són els governs del PSOE, especialment l'andalús pel seu pes específic. Els analistes veuen complicat que les tesis i els anhels de Maragall s'imposin al president del PSOE, Manuel Chaves.

Símbols. En aquest aspecte, la tasca de deconstrucció sumada a la pressió dels socis i les inèrcies internes del Govern i el PSOE han donat molt de sí. Es va retirar l'estàtua equestre de Franco de la zona de Nuevos Ministerios a Madrid i es treballa en un replantejament del Valle de los Caídos, però ahora es va fer passar un mal tràngol a la memòria republicana fent desfilar un veterà de la feixista División Azul amb un republicà de la Divisió Leclerc. El Govern estatal ha accedit a tornar el castell de Montjuïc a Barcelona, però més que insistir en la idea de fer-hi un museu de la pau ha posat com a condició que hi continue hissada la bandera espanyola. Una comissió interministerial està confeccionant una proposta de rehabilitació de les víctimes del franquisme i supressió dels consells de guerra i els sumàrrissims.

El 16 d'abril del 2004 José Luis Rodríguez Zapatero va ser investit president del Govern espanyol. El nou cap de l'executiu va prendre possessió del càrrec amb el propòsit de restablir un diàleg fluid amb l'oposició; una relació que José Maria Aznar havia deixat sota mínims.

Malgrat algunes iniciatives parlamentàries per intentar-ho evitar, res no va impedir que el Govern de Zapatero actués com un estat nació a Fresno, i que impedís, amb totes les dosis de maquiavel·lisme que van caldre, que la Federació Internacional de Patinatge confirmés l'admissió de la Federació Catalana de Patinatge, poc després de guanyar el Mundial B d'Hoquei Patins a Macau.

Ja hi ha redactat un avantprojecte de llei pel retorn dels papers de Salamanca, però aquests haurien d'haver tornat a Catalunya a final del 2004.

Un altre aspecte que està encallat és el de la inclusió dels distintius autònoms a les matrícules dels vehicles, un assumpte que el Ministre de l'Interior, José Antonio Alonso, va afirmar que "lideraria".

Llibertats. El Govern del PSOE ha promogut una llei integral contra la

violència de gènere i està a punt de ser una realitat la llei del divorci i la reforma que permetrà els matrimonis homosexuals. Hi ha hagut processos de regularització dels immigrants sense papers a partir del vincle laboral i reformant el reglament de la llei d'estrangeria que va promoure el PP i que, de moment, no s'ha modificat. L'adéu de Rouco Varela i l'arribada de Ricardo Blázquez a la Conferència Episcopal Espanyola ha permès reconduir una situació que era insostenible fins fa unes setmanes.

En el terreny polític, continua vigent la llei de partits, tot i que s'ha permès, de moment, presentar-se al Partit Comunista de les Terres Basques, cosa que no s'ha fet amb Aukera Guztiak. El pacte antiterrorista entre PSOE i PP no s'ha obert malgrat les promeses. L'interès de la resta de partits per ser-hi tampoc no ha estat excessiu. No s'ha pres cap mesura per evitar la tortura.

Joan Pulgarcos (esquerra) i Joan Herrera (dreta) han iniciat converses per intentar buscar punts en comú entre ERC i Esquerra Verda per negociar amb el PSOE al Congrés.

Una estabilitat cara per als socis

ERC i ICV estan desanimats. La relació amb el PSOE és cada cop més difícil i improductiva. La legislatura avança, el PSOE creix i els socis s'empeteixen. I la cosa pot empitjorar a mesura que calgui invertir-se de responsabilitat per aplanar el camí d'arribada de l'Estatut català. Joan Tardà, el portaveu d'ERC, és un polític sincer i té dues frases que ho resumeixen tot. La primera, "que la moqueta no ens faci traïdors", sobre la necessitat d'estar alerta i no deixar-se enredar o emmirallar, i la segona, la considera molt pedagògica i va retronar l'altre dia a la sala de premsa del Congrés: "El PSOE ha de tenir clar que no som ni millors ni pitjors que CiU, però sí diferents", els deixava caure amb relació a la dificultat d'ERC per continuar col·laborant amb els socialistes si assumptes com els papers de Salamanca no es resolen en un termini raonable. Hi ha una coincidència generalitzada en el fet que el pas de CiU a l'oposició va estar en gran part motivat per la política d'acords a Madrid i per això les prevencions no són mai suficients. Els republicans han deixat en suspens la possibilitat de tancar acords d'estabilitat. Similar és la situació d'ICV, que lidera Joan Herrera, que clama per l'entesa entre republicans i ecosocialistes per fer més força, i està especialment ofès amb la gestió "liberal" de Pedro Solbes. **F. C.**

Infraestructures. S'ha derogat el Pla Hidrològic i el transvasament de l'Ebre. No s'ha avançat en la desnuclearització ni s'ha aturat el transvasament Xúquer-Vinalopó. Està en perill el Pla Integral del Delta, que el Govern considera que perd sentit amb el PHN derogat.

S'ha reconegut el fracàs definitiu del TGV Madrid-Barcelona anunciant que

mai arribarà a la velocitat prevista de 350 quilòmetres per hora.

Habitatge. Aquest era el Ministeri estrella de Zapatero i una autèntica aposta estratègica. La mala gestió de María Antonia Trujillo i la tossuda realitat –les competències estan en mans de les comunitats autònomes– han fet fracassar

la seva gestió i li han impedit presentar plans de xoc o intervenció efectiva en el mercat. S'ha penjat alguna medalla gràcies a la cessió de terrenys militars per construir-hi habitatge social a Madrid.

Carta Municipal de Barcelona. S'havia de remetre al gener a les Corts, però està encallada. El Govern del PSOE té la intenció que s'aprovi com una llei específica, però no donarà a Barcelona més competències de les que s'inclouin a la llei de grans ciutats que es prepara. Les competències que no estiguin definides cauran del costat de l'estat i no de la ciutat.

Fiscalitat. No s'ha tocat gairebé res i s'ha ajornat un any més la reforma fiscal, fet que assegura una política pressupostària continuista. Tampoc no hi ha hagut una intervenció excessiva en el mercat dels òrgans reguladors. El Govern sí que s'ha afanyat, però, a tramitar una llei de la televisió digital terrestre que acontenti el Grupo PRISA. No s'ha reduït la despesa militar i s'ha invertit en l'adquisició d'armament, fet que ha disgustat especialment ICV.

Ferran Casas